

SPIS TREŚCI

Od redakcji	7
ARTYKUŁY	
Krystyna Szafraniec – Jak i po co kształcimy socjologów?	9
Mieczysław W. Socha – Proces Boloński: perspektywa jakości kształcenia	39
* * *	
Anna Jawor, Jerzy Szczupaczyński – Efekty kształcenia jako centralna idea Krajowych Ram Kwalifikacji	67
Jacek Nowak – Kształcenie socjologów w kontekście Krajowych Ram Kwalifikacji	87
* * *	
Mariola Flis – O filozofii Krajowych Ram Kwalifikacji	107
Anna Buchner-Jeziorska – Krajowe Ramy Kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego: rewolucja czy face-lifting programów studiów?!	117
* * *	
Piotr Wiench – E-learning w socjologii	129
RECENZJE	
„Proces Boloński – ideologia i praktyka edukacyjna”, pod redakcją Anny Buchner-Jeziorskiej, Agnieszki Dziedziczak-Foltyn – rec. Teresa Bauman	143
„Transformacje uniwersytetu. Zmiany instytucjonalne i ewolucje polityki edukacyjnej w Europie” Marek Kwiek – rec. Izabela Grabowska-Lusińska	149
„Uniwersytet w perspektywie społeczeństwa wiedzy. Nauka i edukacja w uniwersytecie XXI wieku” Kazimierz Denek – rec. Agnieszka Dziedziczak-Foltyn	153
KRONIKA	
Konferencja Instytutów Socjologii	159

LIST OF CONTENTS**ARTICLES**

- Krystyna Sz a f r a n i e c – How are we teaching sociologists and what for? 38
Mieczysław W. S o c h a – The Bologna Process. Higher Education Quality Perspective 64

* * *

- Anna J a w o r, Jerzy S z c z u p a c z y Ń s k i – Learning outcomes as the central idea
of the National Qualifications Framework 86
Jacek N o w a k – Education of sociologists in the context of the National Qualifications
Framework 106

* * *

- Mariola F l i s – On the Philosophy Underlying the National Qualifications Framework 115
Anna B u c h n e r - J e z i o r s k a – National Qualifications Framework for tertiary
education: a revolution or face-lifting of curriculum development?! 127

* * *

- Piotr W i e n c h – E-learning in sociology 142

KRYSTYNA SZAFRANIEC
Instytut Socjologii
UMK w Toruniu

JAK I PO CO KSZTAŁCIMY SOCJOLOGÓW?

Streszczenie

Artykuł podejmuje pytanie o akademickie kształcenie socjologów w Polsce i jako taki relacjonuje wyniki rozpoznania skali i problemów związanych ze studiami socjologicznymi należącymi do jednych z bardziej popularnych wśród polskiej młodzieży. Podstawą źródłową analiz są – z jednej strony – dane MNiSW (dotyczące uczelni prowadzących kształcenie na kierunku socjologia, liczby studentów i absolwentów studiów socjologicznych itp.) oraz – z drugiej – dane pochodzące z badań własnych, obejmujących analizy zawartości stron internetowych ośrodków prowadzących kształcenie socjologów, opinii na temat kształcenia i studiowania socjologii zgromadzonych w wywiadach przeprowadzonych wśród osób odpowiedzialnych za organizację studiów socjologicznych (dyrektorzy instytutów, dziekani), studentów oraz osób mających doświadczenia z wykładaniem/studiowaniem socjologii za granicą (visiting professors, stypendyści programu Erasmus). Przeprowadzone analizy ujawniają (1) rosnącą ekspansję uczelni niepublicznych oraz uczelni o profilu zawodowym w kształceniu socjologów; (2) poczucie konfuzji wśród osób odpowiedzialnych za organizację studiów socjologicznych (głównie w związku z niejasnościami systemu bolońskiego); (3) silną presję studentów na pragmatyzację kierunku; (4) rozległy obszar koniecznych zmian; (5) dobrą opinię o jakości kształcenia akademickiego w polskich uczelniach, złą gdy idzie o jakość nauczania, organizację studiów i relacje studenci – pracownicy. Niejasność profilu zawodowego absolwenta socjologii może być – paradoksalnie – jego mocną stroną w społeczeństwie ponowoczesnym, które potrzebuje specjalistów potrafiących rozumieć i zarządzać coraz bardziej złożonymi relacjami społecznymi.

HOW ARE WE TEACHING SOCIOLOGISTS AND WHAT FOR?

Abstract

The paper considers the question of the status of teaching/studying sociology at Polish universities. The basic data were derived from two sources. They come partly from the Ministry of Higher Education (a number of public and private universities offering sociology as a field of study, numbers of students and graduates and so on). And another source of data is the author's empirical research which includes: analysis of websites, interviews with students, lecturers, deans, visiting professors, and Erasmus beneficiaries. The study refers to the similar one made ten years ago. Comparison of both makes it possible to notice: (1) growing interest in studying sociology in Poland and increasing expansion of private universities (and vocational colleges) in this field; (2) strong students' pressure on making sociological studies more pragmatic; (3) wide space for necessary changes and corrections; (4) confusion among managers responsible for the process of academic teaching (mostly due to the new regulations of the Bologna system); (5) good opinion about the academic level of Polish sociology but poor quality of academic teaching, badly organized process of studying and too formal relationships between students and lecturers. Ambiguity of a professional profile of the sociologist can be – paradoxically – its strong side in postmodern society which needs specialists able to understand increasingly complex social relationships in every area. There is one condition, however, sociological studies should be complemented with other ones.

MIECZYSLAW W. SOCHA
Uniwersytet Warszawski

PROCES BOLOŃSKI: PERSPEKTYWA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

Streszczenie

Szkolnictwo wyższe w Europie cechuje, duże zróżnicowanie instytucji szkolnictwa wyższego, narodowe polityki i regulacje prawne tego sektora, słabe powiązanie z potrzebami rynku pracy. Zapoczątkowany 10 lat temu tzw. Proces Boloński miał doprowadzić do powstania EHEA, większej porównywalności programów studiów i dyplomów, mobilności studentów i kadry, zatrudnialności absolwentów a w konsekwencji poprawy konkurencyjności europejskiego szkolnictwa na globalnym rynku edukacyjnym. Jednym z jego priorytetów jest systematyczne podnoszenie jakości kształcenia wyższego. W tym celu wdrożono liczne rozwiązania mające na celu stworzenie europejskich ram dla funkcjonowania licznych komisji akredytacyjnych i zwiększenie zaufania w środowisku akademickim.

W Polsce system wewnętrznej i zewnętrznej oceny jakości wdrażany był z pewnym opóźnieniem. Znowelizowana w marcu 2011 r. ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym stwarza szanse na odrobienie tego opóźnienia. Z punktu widzenia poprawy jakości istotne znaczenie ma zwiększenie autonomii uczelni w projektowaniu programów studiów i odpowiedzialności za ich jakość, wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji w szkolnictwie wyższym. Nowe prawo wzmacnia pozycję PKA oraz wprowadza możliwość prowadzenia ocen instytucjonalnej. Nowy model akredytacji jest lepiej dopasowany do wyzwań przed jakimi stoi polskie szkolnictwo wyższe. Promuje uczelnie które rozwijają swoje systemy zapewniania i wzbogacania jakości kształcenia a centralnym punktem oceny stają się efekty uczenia się. Wykorzystanie tej szansy zależy od zaangażowania pracowników i studentów w rozwój nowoczesnych wewnętrznych systemów zapewniania i wzbogacania jakości kształcenia.

THE BOLOGNA PROCESS. HIGHER EDUCATION QUALITY PERSPECTIVE

Abstract

European higher education sector is very diversified with national approaches to the policies and regulations and weak links with the business sector. Bologna process launched 10 years ago, was to create European Higher Education Area with better comparability of study programs and diplomas, higher graduates' employability and improvement in attractiveness and competitiveness of European universities on the global educational market. One of its main priorities is systematic improvement in quality of tertiary education. In order to achieve this goal and to build mutual trust many solutions aimed at establishing common European framework for many quality assurance agencies were implemented.

In Poland Bologna Process internal and external quality assurance systems were implemented rather late. Amendments to Law on Higher education made in March 2011 provide better opportunity for introducing lacking tools of the Bologna Process, first and foremost National Qualifications Framework. HEIs will enjoy larger autonomy in designing study programs, learning outcomes, curricula, and will take full responsibility for their quality. New Law among others strengthens the position of PKA and introduces possibility of conducting institutional evaluation. The new accreditation model is more adequate to challenges with which the Polish HEIs are faced. It takes into account learning outcomes as the basis for quality of education development and promotes those HEIs, which are able to build an appropriate system of assuring and enhancing quality in education. Full exploitation of these opportunities depends on the academic staff and students engagement in developing modern, internal quality assurance and enhancement systems.

ANNA JAWOR

Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej

JERZY SZCZUPACZYŃSKI

Uniwersytet Warszawski

EFEKTY KSZTAŁCENIA JAKO CENTRALNA IDEA KRAJOWYCH RAM KWALIFIKACJI

Streszczenie

Proces Boloński stawia przed nami nie lada wyzwanie: jak zapewnić jednocześnie porównywalność efektów kształcenia i zachowanie różnorodności form kształcenia w ramach zintegrowanej Europy? Narzędziem umożliwiającym realizację tego zadania mają być Krajowe Ramy Kwalifikacji (KRK). Kwalifikacje definiuje się jako tytuł, stopień itp., utożsamiany z odpowiadającym mu dyplomem, świadectwem, certyfikatem lub innym dokumentem, wydawanym po zakończeniu pewnego etapu kształcenia, poświadczający uzyskanie zakładanych efektów kształcenia. Właśnie określenie efektów kształcenia powinno być punktem wyjścia organizacji procesu edukacji. Przechodzenie europejskiego szkolnictwa wyższego na system kształcenia opartego na efektach (*outcome-based approach* – OBA) jest już faktem, idea OBA nie jest jednak wolna od wątpliwości. Na przykład, czy skupianie się na uzyskiwaniu wyników nie zabije „akademickości” kształcenia, służącego poszerzaniu horyzontów? Czy nie uczyni z uczelni czegoś na kształt wyższej szkoły zawodowej?

LEARNING OUTCOMES AS THE CENTRAL IDEA OF THE NATIONAL QUALIFICATIONS FRAMEWORK

Abstract

Bologna process presents us with a challenge: how to ensure both the comparability of learning outcomes and preserve the diversity of education in an integrated Europe? The National Qualifications Framework (NQF) is going to be a tool for dealing with this task. Qualification is defined as a title, degree, etc., identified with the corresponding diploma, certificate or other document, issued after a certain stage of education, certifying that one obtained the intended learning outcomes. It is determining learning outcomes which should be the starting point for the organization of the educational process. Transition of European higher education system to education based on outcomes (*outcome-based approach* – OBA) is a fact. Still, the idea of OBA presents some doubts. For example, will not focusing on getting results kill ‘academic’ aspect of education, responsible for broadening horizons? Will not it (the transition process) transform an academy into something resembling higher vocational school?

JACEK NOWAK

Uniwersytet Jagielloński

KSZTAŁCENIE SOCJOLOGÓW W KONTEKŚCIE KRAJOWYCH RAM KWALIFIKACJI

Streszczenie

Tekst poświęcony jest praktycznym aspektom wdrażania założeń Krajowych Ram Kwalifikacji do kształcenia socjologicznego. Autor dyskutuje wybrane wątki założeń reformy szkolnictwa wyższego

dotyczące programów nauczania. Odwołując się do praktyki pokazuje potencjalne możliwości i ograniczenia związane z planowaniem studiów socjologicznych. Zwraca uwagę na liczne dylematy środowiska naukowego, które pojawiły się wraz z wprowadzeniem reformy nauczania.

EDUCATION OF SOCIOLOGISTS IN THE CONTEXT OF THE NATIONAL QUALIFICATIONS FRAMEWORK

Abstract

The paper is devoted to practical aspects of implementing some of the provisions of the National Qualifications Framework into sociological education. The author discusses some of the aspects of the reform of the higher education related to educational curricula. By discussing practices, the author demonstrates potential opportunities and limitations connected with planning sociological studies. Additionally, the author touches upon numerous dilemmas of the educational community that arose upon establishing the reform.

MARIOLA FLIS

Uniwersytet Jagielloński

O FILOZOFII KRAJOWYCH RAM KWALIFIKACJI

Streszczenie

Główna teza artykułu mówi o tym, że zmiana strategii edukacyjnych jest wymogiem funkcjonalnym systemu społecznego. Krajowe Ramy Kwalifikacji są narzędziem do podniesienia poziomu jakości kształcenia i uelastycznienia procesu edukacyjnego poprzez mobilność pionową, która jest podstawową zasadą procesu bolońskiego. W tekście podejmuję próbę uporządkowania aparatury pojęciowej.

ON THE PHILOSOPHY UNDERLYING THE NATIONAL QUALIFICATIONS FRAMEWORK

Abstract

The primary thesis of this article points to the fact that the shift in educational strategies stands as a functional requisite of the contemporary social system. The National Qualifications Framework comprises an instrument serving to increase the level of quality in education and to render the educational process more flexible via the vertical mobility which is a cornerstone in the Bologna process. Undertaken in this treatise is an attempt to order and organize the conceptual apparatus.

ANNA BUCHNER-JEZIORSKA

Uniwersytet Łódzki

**KRAJOWE RAMY KWALIFIKACJI DLA SZKOLNICTWA
WYŻSZEGO: REWOLUCJA CZY FACE-LIFTING
PROGRAMÓW STUDIÓW?!**

Streszczenie

Artykuł stanowi próbę odpowiedzi na pytanie zawarte w tytule. Jest przykładem krytycznego podejścia, zarówno w odniesieniu do samej idei „europejskich”, jak i „krajowych” ram kwalifikacji, jak i sposobu ich opracowania w Polsce.

Główne wątpliwości dotyczą z jednej strony możliwości dokonania właściwego zróżnicowania konkretnych kwalifikacji na poszczególnych poziomach studiów. Z drugiej zaś możliwości właściwego zoperacjonalizowania określonych efektów kształcenia.

**NATIONAL QUALIFICATIONS FRAMEWORK FOR TERTIARY
EDUCATION: A REVOLUTION OR FACE-LIFTING
OF CURRICULUM DEVELOPMENT?!**

Abstract

That paper has been a trial of answer for title question. It has been the example of critical approach to the idea of European and National Qualifications Framework.

On one side main doubts have concerned the possibilities of proper qualifications division by educational level.

On other side that doubts are connected with the possibilities of learning outcomes definitions (i.e. precision of given outcomes meaning).

PIOTR WIENCH

Wydział Nauk Humanistycznych SGGW

E-LEARNING W SOCJOLOGII

Streszczenie

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie zastosowań zdalnego nauczania w dydaktyce socjologii, oparta na doświadczeniach autora, związanych z przygotowaniem kursu wykorzystującego tę metodę. Prezentacja Przedstawienie tej problematyki wymaga omówienia podobieństw i różnic w przekazie wiedzy metodami tradycyjnymi i za pomocą edukacji na odległość oraz wyjaśnienia specyfiki zdalnego nauczania. Przedstawione zostają także środki techniczne wykorzystywane do skonstruowania kursu. Tekst wskazuje na problemy, jakie wiążą się z ujęciem problematyki socjologicznej w formie zdalnego nauczania.

Omówione zostaną przykłady rozwiązań, służących skutecznemu przyswajaniu przedstawianych treści. W tekście przedstawione zostają zalety zdalnego nauczania, a także ograniczenia, wiążące się z wyborem tej metody. Omówione zostają również związane ze zdalnym nauczaniem zagadnienia cyfrowego obiegu treści, a także perspektywy rozwoju nowych form kształcenia.

E-LEARNING IN SOCIOLOGY

Abstract

The purpose of this paper is to present distance learning applications in teaching sociology, based on the experiences of the author, related to the preparation of the course using this method.

The presentation of these problems entails a discussion of similarities and differences in the transfer of knowledge by traditional methods and using distance education and distance learning to clarify the specific feature of the new approach. The technical measures used to construct the course are also presented. The text shows the problems that are associated with presentation of the sociological problems in the form of distance learning.

Some examples of solutions for the successful assimilation of the content presented are discussed. The text shows the advantages of distance learning, as well as its limitations. Some issues concerning the circulation of the digital teaching content and developing new forms of education are also presented.